

Genoeg is beter

Verduurzaming van de akkerbouw – hoe doen we dat?

De NAV is voorstander van een maatschappelijk én economisch duurzame akkerbouw. We hebben in onze toekomstvisie van 2020 een heel scala aan kansen om te verduurzamen opgenomen. In gesprekken met 'Den Haag' en 'Brussel' richten wij ons sterk op doelsturing: de boer aan het roer (zie hieronder). Maar hoe komen we nu zo snel mogelijk goed op gang? De generieke (beperkende) maatregelen zijn vooral demotiverend, maar we willen wel aan de slag. De NAV probeert nu op korte termijn de achterban handvatten te geven voor integrale aanpak van verduurzaming. Maar dan wel mét aandacht voor de voedselproductie en het boereninkomen.

Kansen uit de NAV-toekomstvisie

De kansen die we in de toekomstvisie van 2020 (zie www.nav.nl) hebben benoemd zijn gerubriceerd per onderwerp (gewasbescherming, teelt, bodem enz.). Bij elke kans staat aangegeven wat wij inschatten als het effect op biodiversiteit, milieu (gewasbescherming en mineralen) en klimaat én op voedselproductie en het saldo voor de boer. Verder staat er per kans wat het verdienmodel is en wat de belemmeringen zijn, voor zover duidelijk. In de afgelopen jaren hebben we deze tabellen op verschillende manieren gebruikt. Zo hebben we bij de belemmeringen gekeken of deze vroegen om nader onderzoek of juist om lobbyen bij de politiek.

De NAV is nu bezig om deze tabellen van een update te voorzien. Maar, we willen ook een verdiepingsslag maken door de benadering meer integraal te maken, dus om beter te kijken wat eventuele afwenteling (negatief effect) op andere doelen kan zijn. Een voorbeeld: geen glyfosaat gebruiken scoort goed op de factor milieu, maar wanneer er dan mechanisch onkruid wordt gewied vindt er door extra dieselgebruik afwenteling op klimaatdoelen plaats. Vervolgens wil-

len we dan voor deze afwenteling proberen één of meerdere oplossingen aan te dragen. Samengevat: als u vooral gemotiveerd bent om iets aan één van de doelen te doen, bijvoorbeeld klimaatverandering tegengaan of biodiversiteit stimuleren, krijgt u te zien wat u daarvoor kunt doen én hoe dat uitpakt voor andere doelen én wat u daar dan weer aan kunt doen. De vier NAV-werkgroepen Mineralen, Gewasbescherming, Duurzaamheid en Klimaat zijn hier uitgebreid met elkaar over in discussie. We hopen een en ander later dit jaar rond te hebben.

Relatie tot andere initiatieven

Het is natuurlijk niet de bedoeling om het wiel helemaal opnieuw uit te vinden. Landelijk lopen er verschillende initiatieven waar de NAV bij wil aanhaken. Zo is er de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw (BMA). Deze werkt met zes Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's), een soort maatlaten die een waarde berekenen. Hiermee kunt u nagaan hoe uw bedrijf scoort wat betreft biodiversiteit.

Daarnaast is er het project BoerenKPI: een KPI-aanpak voor duurzame landbouw. Dit project heeft zeven pijlers: plant- en diergezondheid, sociaal-economisch, circulariteit, bodem, klimaat, water en biodiversiteit. Voor meer informatie kunt u het interview met Josien Kapma van Farmhack in de mei-editie 2023 van dit blad nalezen of kijken op de website www.boerenkpi.nl.

De BMA is inmiddels klaar en kan gebruikt worden. De BoerenKPI voor duurzame landbouw is nog in ontwikkeling en het zal nog wel even duren voordat deze kan worden gebruikt door boeren. De NAV is niet van plan om volledig langs deze beide initiatieven heen te werken, integendeel. Maar de algehele acceptatie en implementatie duurt nog even en in de tussentijd willen we onze achterban graag verder op weg helpen. Wel heeft de NAV een belangrijk bezwaar tegen bei-

de initiatieven: de productie wordt niet meegenomen als doel. In het BoerenKPI project telt wel de sociaal-economische prestatie (lees: inkomen), maar wat er aan voedsel en andere producten van onze akkers komt is nergens in beeld. We hebben inmiddels bij de projectleiders aangegeven dat we daar graag over in gesprek willen. Het NAV-initiatief kan ook op andere vlakken een aanvulling zijn op de lopende initiatieven denken wij.

Discussie in de ALV

Het bestuur van de NAV heeft het plan om een integrale set van maatregelen en oplossingen te maken ingebracht in de ALV van 6 maart jl. Daarbij heeft het bestuur duidelijk gemaakt dat we vanuit eigen kracht voor onszelf zaken op een rij willen hebben en als ondernemers met een positieve blik de kansen willen bekijken. In de uitgebreide discussie die ontstond kwam het beeld naar voren dat de aanwezige leden de aanpak steunen en ook positief waren over de aandacht die de NAV wil geven aan de effecten op voedselproductie. Wel hebben de leden aangegeven dat men dan de generieke maatregelen van tafel wil hebben en niet wil worden afgerekend op wat niet wordt veroorzaakt door de landbouw, waarbij met name waterkwaliteit werd benoemd. Het is aan de NAV en andere belangenbehartigers om bij de beleidsmakers aan te dringen op realistische en binnen de EU gelijke normen en op een transitie naar doelsturing. De NAV zal ondertussen doorgaan met de geschetste plannen om op korte termijn een integrale aanpak mogelijk te maken totdat de BoerenKPI-aanpak helemaal gebruiksklaar is. Het NAV-plan geeft dus een beeld van positieve en negatieve effecten van verduurzamingskansen. We hopen dat dit een hulpmiddel wordt voor onze achterban en dat de nieuwe minister het mee kan nemen om het beleid van LNV wat meer integraal te maken. **NAV**

Doelsturing nog lang niet in zicht

Doelsturing, een begrip wat steeds meer aandacht krijgt. De AVB-sectortafel voor het landbouwakkoord wilde het, de minister wil het, maar wat is het precies en wat kunnen we er mee? Doelsturing is kort gezegd: je geeft boeren doelen op het gebied van milieu (emissie, waterkwaliteit etc.), biodiversiteit en klimaat. En boeren moeten met hun vakmanschap zorgen dat ze de gestelde doelen halen. Je stuurt dus op de doelen. Wat we tot nu toe zien is het omgekeerde, namelijk

sturen met generieke en meestal beperkende maatregelen die tot stand komen in Den Haag of Brussel of onder druk van de Tweede Kamer. Dit zijn maatregelen die vaak (maar niet altijd) gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, geïnterpreteerd door beleidsmakers. Dat kan ook wel eens tot opmerkelijke verschillen leiden. Zo heeft het team Mest op LNV kennelijk geconcludeerd uit WUR-onderzoek dat suikerbieten op zand pas ná 1 november mogen worden geoogst, terwijl het team GLB juist het

rooien vóór 1 november heeft opgenomen in de ecoregeling. De huidige beperkende maatregelen zijn demotiverend omdat ze vaak niet optimaal zijn in de specifieke bedrijfssituaties. Bij doelsturing kan de boer juist zijn vakmanschap benutten om de beste maatregelen te kiezen.

Vertrouwen

Voor beleidsmakers is doelsturing heel spannend, het vraagt namelijk dat ze de boeren de opdracht toevertrouwen en alleen controleren op het resultaat. *lees verder op pagina 2*

Het voorjaar betekent ieder jaar een nieuw begin van een groeiseizoen en oogstjaar. Zo ook wat de NAV betreft, met de verkiezing van Adrie Vermeulen, die vanaf juli het stokje als voorzitter zal overnemen. Ook vanaf deze plek gefeliciteerd!

Op de akkers komt het voorjaar maar moeizaam op gang als gevolg van het wisselvallige weer en de matige tot slechte bodemstructuur door de natte herfst en een bijna vorstloze winter. Deze omstandigheden zullen het opbrengend vermogen niet ten goede komen, al is het op dit moment natuurlijk nog gissen over het verloop van het groeiseizoen. Ook in de landelijke politiek is het nog gissen of de

huidige moeizame formatie tot een nieuw kabinet gaat leiden en een duidelijke breuk met het recente verleden met zich mee zal brengen. De versoepelingen in het Europese landbouwbeleid vormen ook geen echte trendbreuk om weer meer tot het eigenlijke landbouwbeleid te komen; enkel worden er nu wat scherpe randjes afgevlakt. De beperkingen voor de Nederlandse boeren vloeien het meest voort uit de wettelijke maatregelen op het gebied van mest (7^e Actieprogramma Nitraat) en water (Kaderrichtlijn Water). Beperkingen op het gebied van bufferstroken, inpassen van verplichte rustgewassen op zand- en lössgronden en de eisen aan de waterkwaliteit berusten op de nationale invulling van de Europese wet- en regelgeving. Met inachtneming van de doelstelling om voor de toekomst de bodemvruchtbaarheid en de

voorziening van schoon water te garanderen, moeten we hier echt nog slagen maken op nationaal gebied. Op het Europese vlak is de Natuurherstelwet dan (voorlopig) in de ijskast gezet. Voor de natuurlobby met haar duidelijke tentakels in de nationale en Europese ambtenarij zijn de druiven zuur. Maar een politiek waarbij éézijdig door Europa de landbouwproductie beperkt wordt leidt onmiskenbaar tot verlies van de Europese landbouw en boeren, als we aan de buitengrenzen niet dezelfde waarden hanteren als bij Europese productie. Naast afname van de strategische voedselproductie, leidt dat niet alleen tot een verdere schaalvergroting, maar op den duur ook tot hogere consumenten prijzen... Beter ten halve gekeerd...!

Teun de Jong

vervolg van pagina 1

Doelsturing nog lang niet in zicht

We zien dat NVWA, LNV en RVO toch meer voelen voor een breed pakket aan maatregelen waar een boer uit kan kiezen. Zo houden ze dan toch de controle en kunnen boeren geen al te gekke dingen gaan doen. Nadeel hiervan is, dat de keuze van de maatregelen die boeren mogen gebruiken veelal wordt bepaald door de borgbaarheid, met andere woorden of de overheid het goed kan controleren wat boeren hebben gedaan. Dat is dus eigenlijk geen echte doelsturing! Want bij doelsturing wordt het resultaat gecontroleerd, bijvoorbeeld waterkwaliteit, en niet wat boeren hebben gedaan om dat resultaat te bereiken. De NAV vindt het een gemiste kans om alleen met maatregelenpakketten te gaan werken, omdat zo de ideeën van individuele boeren niet kunnen worden meegenomen.

KPI's

Een andere manier van werken is via Kritische Prestatie Indicatoren. Daarbij wordt op één of meerdere gebieden een doel bepaald en kunnen boeren scoren op de verschillende doelen. KPI's zijn dus een soort maatlaten, met een berekening er onder om tot een getal te komen. Per doel zijn vaak al meerdere KPI's nodig en zeker voor een combinatie van doelen is een hele set van KPI's essentieel. Een voorbeeld is de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw (BMA) die werkt met zes KPI's om de score wat betreft biodiversiteit voor een bedrijf te bepalen.

Hoe verder?

Minister Adema en ook de EC willen richting doelsturing in plaats van generieke beperkende voorschriften. Maar voor we zover zijn dat doelsturing, al is het maar in lichte vorm, wordt ingevoerd moet er nog wel wat moed worden verzameld bij de uitvoeringsinstanties! De NAV voert steeds in elke discussie met de overheden het onderwerp doelsturing op. Want voor je het weet zit je weer een hele middag met ambtenaren te praten over maatregelen die zij voorstellen, en vergeet men dat hogerop in LNV men toch echt naar doelsturing wil. Ook bij de voorbereidingen voor het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn zullen de NAV en de andere sectorpartijen doelsturing benadrukken. **NAV**

Reactie NAV op wijzigingen GLB

De Europese Commissie (EC) heeft half maart een aantal wijzigingen voorgesteld voor het GLB. De sector kreeg deze 17 maart toegestuurd met het verzoek dat weekend te reageren. De voorstellen betreffen GLMC 6, 7 en 8.

GLMC 6 gaat over bedekt houden van grond. De versoepeling bestaat uit het loslaten van vaste kalenderdata en dit over te laten aan de lidstaten. De NAV heeft als reactie aangegeven dat dit ons alleen helpt als alle kalenderdata worden losgelaten, dus niet per jaar met nieuwe data gaan werken, want die besluiten komen meestal te laat voor akkerbouwers om op te kunnen anticiperen.

GLMC 7 gaat over verplichte rotatie. Deze mag voortaan ook worden ingevuld met gewasdiversificatie. Voor Nederland helpt deze versoepeling niet, omdat bij ons een en ander vastligt in de mestwetgeving.

GLMC 8 gaat over verplicht 4% braak. Na onze suggesties aan de minister over hoe de voorgestelde derogatie hiervoor toch mee te nemen in de GO van dit jaar hebben LNV en RVO besloten de derogatie toch door te voeren. Het betekent dat u de 4% braak

niet alleen kunt invullen met sloten, bufferstroken en landschapselementen, maar ook met vanggewassen na het hoofdgewas (met factor 1) en met eiwitgewassen zonder gewasbeschermingsmiddelen. Dit helpt vooral boeren met weinig eigen sloten en landschapselementen en grote percelen.

Verder heeft de EC voorgesteld dat het Nationaal Strategisch Plan tweemaal i.p.v. eenmaal per jaar mag worden aangepast, waar de NAV positief over is. Ook komt er meer aandacht voor de positie van de boer in de keten en moet het makkelijker worden voor producentenorganisaties (PO's) om een erkenning te krijgen. In reactie hierop hebben wij aangegeven bij de minister dat in deze plannen de hoofdzaken onbenoemd blijven, nl. het negatieve effect van handelsverdragen op de positie van boeren in de EU en de verzwarende verplichtingen voor een PO in Nederland die de ACM in haar Richtlijn heeft opgenomen.

Invoud heeft de EC de voorstellen goedgekeurd. Het laatste woord is aan het Europees Parlement. De stemming zal eind april plaatsvinden. We houden u op de hoogte van het vervolg. **NAV**

Beregeningsverboden

Zoals bekend vormt water besmet met de bruinrotbacterie de voornaamste bron voor verspreiding van de quarantaineziekte bruinrot. Daartoe geldt in de aardappelteelt een verbod op het gebruik van besmet oppervlaktewater in alle aardappelteelten, zowel voor beregening als voor andere toepassingen, zoals spuitvloeistof. Let wel, oppervlaktewater dat eerst in een bassin of iets dergelijks is opgeslagen geldt nog steeds als oppervlaktewater. De kaart met verbodsgebieden staat op de website van de NVWA (www.nvwa.nl) en wordt jaarlijks aangepast op basis van bemonstering en gevonden besmettingen in water. Op pootaardappelen mag vanwege een integraal verbod op het gebruik van oppervlaktewater volgens de Plantgezondheidswet nergens in Nederland gebruik gemaakt worden van oppervlaktewater. Een bijzonder risico wordt gevormd door overwaaien door beregening. Indien het beregeningskanon of de installatie verkeerd staat afgesteld en naastgelegen aardappelen in een verbodsgebied of naastge-

legen pootaardappelen in een 'vrij' gebied nat worden, dan worden deze aardappelen door de NVWA 'waarschijnlijk besmet' verklaard en worden voor de handel afgekeurd. Hiervoor draagt de veroorzaker, de opdrachtgever tot beregening, aansprakelijkheid. Naast de vaste medewerkers van de NVWA fungeren de keurmeesters van de NAK als onbezoldigd ambtenaar NVWA en hebben dus ook voor deze activiteit een bevoegdheid. **NAV**

foto: Örfan Schrauwen

Geslaagd Jaarcongres over water

Het Jaarcongres op 6 maart jl. werd geopend door scheidend voorzitter Teun de Jong, met een terugblik op het afgelopen jaar en een vooruitblik op 2024 en later. Daarna waren er drie sprekers: Geesje Rotgers, journalist bij Stichting Agrifacts, Hedwig Boerrigter, kennismakelaar akkerbouw bij Deltaplan Agrarisch Water (DAW) en Jouke Velstra, directeur van Fixeau.

Zeven fouten in waterbeleid

Geesje Rotgers opende met een presentatie over zeven fouten in het waterbeleid. Zij wees er op dat de meetwaarden niet te controleren zijn vanwege de complexe databestanden. Dat betekent dat ook beleidsmakers niet makkelijk de data kunnen bekijken waarop zij hun beleid baseren. De grenzen van Nutriënten Verontreinigde (NV) gebieden komen opvallend vaak overeen met de grenzen van waterschappen, wat duidt op verschillen in normen tussen waterschappen. Ook zwabberen de doelen: in 2007 werd door een Nederlandse ambtenaar van het Nitraatcomité gezegd dat er veel vooruitgang was geboekt op het gebied van nitraat. Dit werd bevestigd in 2016 door EU-ambtenaren van het Nitraatcomité, maar in 2024 is N ineens weer een probleem. Bovendien rekenen waterschappen P steeds meer toe aan de landbouw, terwijl onduidelijk is wat de herkomst is van N en P in water. De normen verschillen per waterschap en worden onvoldoende onderbouwd, waardoor in precies dezelfde situatie in een natuurplas in Noord-Holland het water 'slecht' is en in Flevoland 'goed'. Wat betreft die normen wijzen waterschappen, provincies en Rijksoverheid naar elkaar. Maar als een norm aantoonbaar fout is (bijv. door aanwezigheid van een vogelkolonie) kan deze niet worden gecorrigeerd. Tevens vindt Rotgers dat de echte doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) uit het oog zijn verloren, namelijk de best mogelijke ecologische en chemische toestand en dat er te veel op N wordt gefocust. Tenslotte heeft zij vraagtekens bij de gekozen maatregelen, omdat de ecologische onderbouwing ontbreekt.

Aan de slag

Na de kritische kanttekeningen van Geesje Rotgers was het de beurt aan Hedwig Boerrigter van DAW om de aanwezigen uit te leggen wat akkerbouwers kunnen doen aan verbeteren van de waterkwaliteit en aan zelf water beter vasthouden. DAW is een initiatief van de sector uit 2013 om zelf met maatwerk, vakmanschap en gebiedsgerichte aanpak proactief te werken aan verbeteren van de waterkwaliteit. Wat betreft N en P in uitspoelingswater gaat het om te

gengaan van normoverschrijdingen in zand- en lössgronden, wat betreft residuen van gewasbeschermingsmiddelen gaat het om alle gronden. Akkerbouwers doen al veel aan driftreductie en inmiddels hebben we ook de verplichte bufferstroken. Momenteel lijken perceels- en erfmissie de grootste bronnen van gewasbeschermingsmiddelen in het water. Boerrigter moedigde daarom iedereen aan om de erfmissiescan te doen en zo nodig maatregelen te nemen. Tenslotte helpen normoverschrijdingen niet om het toch al krimpande middelenpakket in de benen te houden. Ook besprak zij het effect van maatregelen als groenbemesters, eiwitgewassen, natuurvriendelijke oevers, wasplaatsen en precisietechnologie. Tenslotte gaf Boerrigter een kijkje in drie demobedrijven, één gericht op eigen waterbeheer, één gericht op verminderen van nitraatuitspoeling en één gericht op verminderen van emissie van gewasbeschermingsmiddelen.

Zoetwaterbeheer

Als derde spreker gaf Jouke Velstra van Fixeau ons inzicht in de mogelijkheden om zoet water te beheeren. Hij begon met toelichten van de problemen die verzilting geeft, waarbij duidelijk was dat een hoge EC in beregeningswater veel schadelijker is dan in grondwater. Door zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van het neerslagtekort is meer water nodig voor doorspoelen. Door toename van de verdamping zal de watervraag voor beregening en voor peilhandhaving ook toenemen.

Hij gaf voorbeelden van doorspoelen met minder zoetwater in polders, wat nu wordt getest in het noorden. Dit zou tot 80% reductie moeten geven van benodigd water. Ook is hij bezig met een 'zoete stuw': een hangende stuw vóór de staande stuw, waardoor bij toename van water in de sloot juist het zoute water onderin i.p.v. het zoete water bovenin wordt afgevoerd. Vervolgens ging hij in op de mogelijkheden van peilgestuurde en antiverziltings drainagesystemen en subirrigatie (peilgestuurde drainage met wateraanvoer). In een voorbeeld met een slimme inrichting kon tot 50% minder water worden afgevoerd, nam de zoutlast naar de sloot met 40% af en de uitspoeling van nutriënten met 90%. Optimali-

de opgaven zijn. Vervolgens hebben sectorpartijen zonder de ambtenaren gediscussieerd over hoe wij gezamenlijk zo goed mogelijk onze punten kunnen inbrengen. Daarbij is de bedoeling dat er echt samen met de ministeries wordt gewerkt en niet dat we

seren kan verder plaatsvinden door druppelirrigatie of fertigatie, wat in proeven duidelijk leidde tot opbrengstverhoging.

Tenslotte besprak Velstra ook de mogelijkheden van ondergrondse zoetwaterberging. Daarbij is het wel belangrijk dat voor hergebruik de aanwezige gewasbeschermingsmiddelen worden afgebroken, wat kan met een systeem van filters.

Slotdiscussie

Aan het einde was er nog tijd voor een discussie met alle sprekers. De aanwezigen hadden zo hun bezwaren tegen de aanwijzing van de NV-gebieden, wat de NAV ondersteunt en ook heeft aangegeven bij de minister. Na een aantal verdiepende vragen werd aan de sprekers gevraagd welke slotboodschap zij aan de aanwezigen wilden meegeven. Geesje Rotgers raadde ons aan kritisch te blijven en de waterschappen lastig te blijven vallen om correcte informatie. Hedwig Boerrigter gaf aan dat DAW open staat voor goede projectideeën en werd meteen voorzien van de suggestie voor een project op Schouwen-Duiveland om zoetwater te brengen naar waar het nu niet is. Jouke Velstra wees er op dat in grote delen van de EU het door klimaatverandering moeilijker wordt voor landbouw, terwijl we in Nederland de positie van de landbouw kunnen behouden en versterken, zeker als we meer zelfvoorzienend worden voor zoetwater. De aanwezigen in de zaal waren het erover eens dat er op het gebied van waterkwaliteit al veel is gebeurd, maar dat er ook nog dingen te doen zijn en dat wij als akkerbouwers daar aan kunnen en willen bijdragen. Met toch een duidelijk beeld van alle mogelijkheden en het handelingsperspectief nu en in de toekomst werd de bijeenkomst afgesloten met een borrel. NAV-leden kunnen de presentaties opvragen via info@nav.nl. **NAV**

Voorbereidingen 8^e AP

Op 18 maart is er een startbijeenkomst gehouden van de landbouwsector met de ministeries van LNV en I&W. Daarbij is vanuit de ministeries uitgelegd wat

de opgaven zijn. Vervolgens hebben sectorpartijen zonder de ambtenaren gediscussieerd over hoe wij gezamenlijk zo goed mogelijk onze punten kunnen inbrengen. Daarbij is de bedoeling dat er echt samen met de ministeries wordt gewerkt en niet dat we

achteraf worden geïnformeerd. Er is een consortium gevormd waar de NAV ook aan mee gaat doen. Wij zetten sterk in op doelsturing en willen geen generieke beperkende maatregelen. **NAV**

ALV kiest Adrie Vermeulen als nieuwe voorzitter per 1 juli 2024

De ALV van de NAV werd gehouden op 6 maart. Tijdens deze ALV werd Henk Janknegt voor nogmaals drie jaar herkozen als bestuurslid. Adrie Vermeulen

werd gekozen als nieuwe voorzitter per 1 juli 2024. Eind juni zal Teun de Jong na 15 jaar het voorzitterschap neerleggen.

Tevens werd besloten om in 2025 de contributie te verhogen en om een extra klasse toe te voegen, nl. bedrijven groter dan 150 ha. **NAV**

En wat deed de NAV nog meer in maart?

- De NAV heeft deelgenomen aan het Innovation Event van Syngenta, waarin gesproken werd over precisie-landbouw en over biologische bestrijding.
- De NAV was aanwezig bij de Jaarvergadering van Crop Life, over gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater.
- De NAV heeft weer een bijeenkomst van de AVB-tafel belegd. Daarin is afgesproken dat we als sector verder werken aan de ontwikkelingen die bij de besprekingen voor het landbouwakkoord vorig jaar in gang zijn gezet.
- De NAV heeft deelgenomen aan de Sectie Teelt en de bestuursvergadering van de BO Akkerbouw. Daarin is o.a. gesproken over het komende traject van nieuwe onderzoekswensen, over de klimaatdoelen voor akkerbouw en over het Actieplan Plantgezondheid.
- De NAV was aanwezig bij de laatste landbouwborrel van de zittende Europarlementariërs (EP's) Annie Schreijer-Pierik, Jan Huitema en Bert-Jan Ruissen. Alleen Ruissen is herkiesbaar. We hebben gesproken met kandidaat EP's van verschillende partijen en de zittende EP's bedankt voor hun inzet voor de landbouw in de afgelopen periode.
- In de regio's Zuidwest en Noord-Holland zijn regioavonden gehouden. In Zuidwest vertelde Huub Remijn over zijn ervaringen met het Zeeuws Landschap. In Noord-Holland sprak Dirk van de Water over de aardappelmarkt. Bij beide avonden presenteerde Teun de Jong een aantal onderwerpen.
- De NAV heeft een brief gestuurd aan de informateurs. **NAV**

Forum for the Future of Agriculture

De NAV heeft deelgenomen aan het FFA (<https://forumforag.com>) in Brussel. Dit is een jaarlijks gebeuren, deze keer over de transitie van voedselsystemen. Algemeen beeld was dat men in Brussel eindelijk heeft begrepen dat je bij ingrijpende maatregelen vanaf het begin een dialoog met de betrokkenen moet opzetten en niet alleen

als er verkiezingen naderen. Er zijn meerdere ontwikkelingen gaande om de boeren ook financieel te ondersteunen in de transitie en het weer aantrekkelijk te maken om boer te zijn/worden. Hopelijk houdt deze stemming stand na de verkiezingen. **NAV**

Eiwitboeren: prijsmodel op basis van waardecreatie

Telers van peulvruchten op Nederlandse bodem, verenigd in de Producentenorganisatie (PO) Eiwitboeren van Nederland, zijn onlangs geconfronteerd met flinke prijsverlagingen voor de kidneybonen, bruine bonen en kapucijners. Voor de kidneybonen gaat het maar liefst om een prijsdaling van 24% t.o.v. 2023. Voor de bruine bonen en de kapucijners is dit respectievelijk 17% en 13%.

De daling zou een gevolg zijn van de gedaalde graanprijs die wordt gehanteerd als richtprijs voor peulvruchten. Een achterhaald model, vindt de PO Eiwitboeren van Nederland. Plantaardige eiwitten van Nederlandse bodem leveren een essentiële bijdrage aan de verduurzaming van ons landbouwsysteem. De teelt draagt bij aan een toename van de biodiversiteit, een beperking van de CO₂-uitstoot en een reductie van stikstofin-

put. En daarmee aan meer duurzame producten in de schappen van de supermarkten. Dit wordt voor de afnemer meer en meer relevant, gezien de Europese wetgeving (CSRD), die onder andere de retail verplicht te rapporteren over hun duurzaamheidsinspanningen in de keten. Daarom heeft de PO Eiwitboeren van Nederland een nieuw model ontwikkeld wat gebaseerd is op waardecreatie en niet op een prijsvorming gerelateerd aan de graanprijs. De Nederlandse peulvruchten zijn toe aan een eigen prijsnotering! En dat kan omdat de teelt van plantaardige eiwitten op Nederlandse bodem kansen met zich mee brengt voor de hele keten. Ben je teler en nieuwsgierig naar onze visie? Meld je dan aan via <https://eiwitboeren.nl/meld-je-aan>. Samen staan we sterk! **NAV**

Ledendag

Op 28 juni houdt de NAV haar jaarlijkse ledendag. Tevens nemen we dan afscheid van voorzitter Teun de Jong. Nadere informatie volgt, maar houd u de datum vast vrij! **NAV**

Agenda

24 april 2024 NAV bestuursvergadering
28 juni 2024 Ledendag en afscheid Teun de Jong

Foto voorpagina: Dingeman Burgers

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 3 mei.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2025 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2025 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengststrijden, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
06 - 53 65 67 95

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08